

Životní a existenční minimum

 mpsv.cz/zivotni-a-existenčni-minimum

od 1. ledna 2023

Definice životního a existenčního minima

- **Životní minimum** je minimální společensky uznaná hranice peněžních příjmů k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb.
- **Existenční minimum** je minimální hranicí peněžních příjmů, která se považuje za nezbytnou k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb na úrovni umožňující přežití. Tento institut byl vedle životního minima zaveden z důvodu větší motivace pro dospělé osoby v hmotné nouzi. Existenční minimum nelze použít u nezaopatřeného dítěte, u poživatele starobního důchodu, u osoby invalidní ve třetím stupni a u osoby starší 68 let.

Právní úprava

- Životní a existenční minimum je **upraveno zákonem č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu**, v platném znění.
- Platné částky životního a existenčního minima jsou stanoveny **nařízením vlády č. 436/2022 Sb., o zvýšení částek životního minima a existenčního minima**.

Hlavní využití

- **Hlavní využití** životního a existenčního minima je v **zákoně č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi**. Životní minimum plní rozhodující úlohu při posuzování hmotné nouze i jako sociálně-ochranná veličina

- Životní a existenční minimum **je využíváno také v zákoně č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře**, při zjišťování nároku na dávky, které zabezpečují adresnou pomoc rodinám s dětmi ve stanovených sociálních situacích (u přídatku na dítě a porodného), **v zákoně č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí** (při stanovení výše u příspěvku při pěstounské péči), **v zákoně č. 66/2022 Sb., o opatřeních v oblasti zaměstnanosti a oblasti sociálního zabezpečení v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace** (při určování výše humanitární dávky od její šesté výplaty) a **v zákoně č. 108/2006 Sb., o sociálních službách** (jako kritérium nároku na zvýšení příspěvku na péči ve stanovených případech).
- Další využití životního minima je například v soudní praxi pro stanovení alimentálních povinností, v případě exekucí pro nezabavitelné částky apod.

Náklady na bydlení

- Životní minimum ani existenční minimum **nezahrnují nezbytné náklady na bydlení.**
- **Ochrana v oblasti bydlení** je řešena v rámci systému státní sociální podpory poskytováním **příspěvku na bydlení** a v systému pomoci v hmotné nouzi **doplátkem na bydlení.**

Částky životního minima v Kč za měsíc

pro jednotlivce	4 860
-----------------	-------

pro první osobu v domácnosti	4 470
------------------------------	-------

pro druhou a další osobu v domácnosti, která není nezaopatřeným dítětem	4 040
---	-------

pro nezaopatřené dítě ve věku	
-------------------------------	--

do 6 let	2 480
6 až 15 let	3 050
15 až 26 let (nezaopatřené)	3 490

Životní minimum domácnosti je součtem všech částek životního minima jednotlivých členů domácnosti.

Částka existenčního minima v Kč za měsíc

existenční minimum 3 130

Příklady životního minima různých typů domácností v Kč za měsíc

jednotlivec	4 860
2 dospělí	$4\,470 + 4\,040 = 8\,510$
1 dospělý, 1 dítě ve věku 5 let	$4\,470 + 2\,480 = 6\,950$
2 dospělí, 1 dítě ve věku 5 let	$4\,470 + 4\,040 + 2\,480 = 10\,990$
2 dospělí, 2 děti ve věku 8 a 16 let	$4\,470 + 4\,040 + 3\,050 + 3\,490 = 15\,050$
2 dospělí, 3 děti ve věku 5, 8 a 16 let	$4\,470 + 4\,040 + 2\,480 + 3\,050 + 3\,490 = 17\,530$

Společně posuzované osoby

- rodiče a nezletilé nezaopatřené děti,
- manželé nebo partneři,
- rodiče a děti nezletilé zaopatřené nebo zletilé, pokud tyto děti s rodiči užívají byt a nejsou posuzovány s jinými osobami,
- jiné osoby, které společně užívají byt, s výjimkou osob, které prokáží, že spolu trvale nežijí a společně neuhrazují náklady na své potřeby.

Společně posuzovanými osobami jsou i osoby, které se přechodně, z důvodů soustavné přípravy na budoucí povolání, zdravotních nebo pracovních (včetně dobrovolnické služby), zdržují mimo byt.

Započitatelné příjmy

S životním minimem se porovnávají všechny **čisté peněžní příjmy** jednotlivce nebo společně posuzovaných osob (z pracovní činnosti, z podnikání, z kapitálového majetku, z pronájmu, důchody, dávky nemocenského pojištění, dávky státní sociální podpory a ostatní sociální dávky, podpory v nezaměstnanosti a při rekvalifikaci, výživné atd.) s **výjimkou zejména:**

- příspěvku na bydlení, doplatku na bydlení a jednorázových sociálních dávek,
- příjmů z prodeje nemovitostí a odstupného za uvolnění bytu použitých k úhradě nákladů na uspokojení bytové potřeby,
- náhrady škody a finančních prostředků na odstranění následků živelní pohromy,
- peněžní pomoci obětem trestné činnosti,
- sociální výpomoci poskytované zaměstnavatelem,
- podpory příspěvku z prostředků fundace a spolku,
- stipendií,
- příjmů za práci žáků a studentů z praktického vyučování a praktické přípravy,
- příjmů ze závislé činnosti, jedná-li se o příjmy nezaopatřeného dítěte, které se soustavně připravuje na budoucí povolání na střední škole,
- příjmů ze samostatné výdělečné činnosti nezaopatřených dětí v průběhu prázdninových měsíců, července a srpna,
- odměn za darování krve, orgánů,
- daňového bonusu,
- příspěvku na péči (v okruhu společně posuzovaných osob),
- části příspěvku na úhradu potřeb dítěte, který náleží ze zdravotních důvodů,
- příspěvku na mobilitu a příspěvku na zvláštní pomůcku,

- zvláštního příspěvku k důchodu pro účastníky národního boje za vznik a osvobození Československa,
- příjmu plynoucího na základě rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva z titulu spravedlivého zadostiučinění nebo z titulu smírného urovnání záležitostí.

Valorizace životního a existenčního minima

- Životní a existenční minimum je zvyšováno nařízením vlády.
- Při zvyšování částek životního a existenčního minima se zachovává jejich reálná úroveň.
- Vláda je zmocněna zvyšovat částky životního a existenčního minima **od 1. ledna podle skutečného vývoje spotřebitelských cen, pokud nárůst nákladů na výživu a na ostatní základní osobní potřeby** ve stanoveném rozhodném období **činí alespoň 5 %**.
- Částky životního a existenčního minima může vláda za mimořádných okolností zvýšit **také mimo termín pravidelné valorizace**.

Informace a žádosti

Žádosti o **dávky pomoci v hmotné nouzi a dávky státní sociální podpory** se podávají **na kontaktních pracovištích krajských poboček Úřadu práce ČR** podle místa trvalého pobytu občana.

Pracovníci příslušných kontaktních pracovišť Vám poskytnou další potřebné informace.

INFORMAČNÍ LETÁK O ŽIVOTNÍM A EXISTENČNÍM MINIMU OD 1. LEDNA 2023 (5.08 MB)

Poslední aktualizace: 5. 1. 2023